

jeg paa ingen Maade kan henregnes til Valg eller Sammensætning af Sogneforstanderskaberne. Det er endvidere en Bannfælgighed, at der er lagt Beslag paa Sognets Skole, for deri at holde Sogneforstanderskabsmøder; det vil godt kunde tænkes, at Skolen kan faaes til de ordentlige Sammenkomster, men det skeer mange Gange, at der holdes ofte Extra-Møder, og med et meget fort Varsel, og at det mange Gange kan blive uundgaeligt at holde extraordinaire Møder, naar der forlanges hurtig Besked fra Øvrighederne om Et og Andet, og under saadanne Omstændigheder vil det ikke være muligt, at Sogneforstanderskabet skal kunne raade over Sognets Skole; det vil altsaa være nødvendigt at have en anden Udvei, for at kunne raade Bod derpaa. I det Hele kan jeg ikke nægte, at jeg har Meget imod, at der er gjort saadanne Indskrænkninger i Valget, at der er forlangt en vis Censur. Jeg finder det ikke consequent; thi, dersom det virkelig skal gjenføres, saa synes mig, at det maatte meget styrke den Formening, som dog idetmindste alle Aristokrater have, at Gode eierne som de, der have saa overordentlig meget Gods i Sognet, naturligtviis bør have en større Indflydelse paa Valgene, end man ellers kan indrømme dem. Vil man først gaae ind paa en saadan Afstillelse af Befolkningen, saa styrker man uden al Tvivl denne Betragtning. Det kan imidlertid ikke være den ærede Forslagsstillers Mening; men Grunden til, at han er gaaet ind derpaa, har jo sikkerlig været den, at den Tanke har foresvævet ham, at, dersom man ikke havde disse middelbare Valg, og dersom man ikke saae sig istand til at kunne indskrænke Antallet af Valgerne i Huusmandsclassen, saa vilde Sognet derved være udsat for, at Sognebestyrelsen kunde komme til at bestaae enten udelukkende eller i det Mindste for Størstedelen af Huusmand, og at Bønderne ikke kunde være tjente med at betroe Sognets Sager, og navnlig Ansættelsen af Stattebyrderne, til dem, som i Grunden have overmaade liden, for ikke at sige næsten slet ingen, Deel i Byrderne; men det, mener jeg, der maatte raades Bod paa ad en anden Vej. Jeg finder det i det Hele taget ikke engang foreneligt med

vor Grundlov; thi, saasnart dennes § 96 bestemmer, at Communerne have Ret til selvstændigt at raade over deres egne Anliggender under Statens Tilfyn, saa er det aabenbart ikke forudsat, at en Communebeboer skal være udelukket fra Deeltagelse i Rettigheder, der ere indrømmede Communerne i Almindelighed. Heller ikke kan jeg paa nogen Maade finde det rimeligt, at man skalde ville udelukke Nogensomhelst fra Andeel baade i at vælge og kunne vælges til Medlem af Sogneforstanderskabet, som man dog indrømmer Ret til baade at kunne deeltage i Valg og kunne vælges til at have Sæde og Stemme i Folkethinget; thi det maa dog under alle Omstændigheder være klart, at Folkethingets Forhandlinger maae siges at være endnu vigtigere. Den, som altsaa kan betroes Indflydelse paa det Større, den maa man dog ogsaa kunne indrømme Indflydelse paa det Mindre, og det er dog vel en ganske almindelig Tanke, ikke alene her i Folkethinget, men jeg haaber hele Riget rundt, at den almindelige Valgret, som Grundloven har tilfagt det danske Folk, ville vi ikke opgive. Men, dersom vi ville gaae ind paa ved Valget af Sognebestyrelserne at opgive den, da mener jeg, at vi havde ganske klartlig forbedret en Overgang til ogsaa at indskrænke Huusmændene i Valgene til Rigsdagen; thi det skalde være meget unaturligt, naar en saadan Lov blev vedtagen for Communerne, om den Tanke ikke skalde kunne gjøre sig gjældende: „Ja, er det saaledes, og maa det saaledes nødvendigviis være, at Huusmændene ikke kunne tage Deel i Valgene til Sogneforstanderskaberne, hvorledes kunde det da være muligt og tænkeligt, at man skalde indrømme dem det, som endnu er større, nemlig Deeltagelse i Valgene til Folkethinget?“ Jeg veed, at den Tanke, at Huusmændene saaledes skalde faae en overvejende Afgjørelse i Sognets Anliggender, har vakt nogen Bekymring maa skee mange Steder i Landet; men jeg troer ikke, at den er besøjet; thi vi have allerede havt nogle Prøver paa, hvorledes Huusmændene have kunnet gjøre deres Stemmer gjældende ved Valgene til Folkethinget, og i det Hele taget kan man jo dog ikke bekynde dem for, at de have misbrugt dem. Man kan ikke sige,